

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Кафедра соціальних та економічних дисциплін
факультету № 2

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
соціальних та економічних дисциплін
факультету № 2

протокол № __ від «__» _____ 2023 р.

Завідувач кафедри

_____ **Сергій ТКАЧЕНКО**

СОЦІОЛОГІЯ (ОК.3)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кафедра	Кафедра соціальних та економічних дисциплін. — URL : (https://univd.edu.ua/uk/dir/552/kafedra-sotsialnykh-ta-ekonomichnykh-dystsyplin)
Контактний телефон	+38(057)-739-80-17 (раб.).
Е-mail кафедри	Ksed2015@ukr.net
ЛЕКТОР	
	Бобро Наталія Валеріївна Доцентка кафедри соціальних та економічних дисциплін, кандидатка соціологічних наук. Е-mail: natashabobro73@gmail.com Лекційний потік: факультет № 2, Ф2-201-202.
Назва освітньо-професійної програми	Правоохоронна діяльність (поліцейські) Law Enforcement (Police Officer)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Статус дисципліни	Обов'язкова компонента освітньо-професійної програми, вивчається у 3 семестрі II курсу навчання для денної форми навчання
Мета вивчення дисципліни	Сформувати у здобувачів вищої освіти знання про становлення та розвиток соціології, процеси суспільного життя, закони

	<p>функціонування та розвитку суспільства шляхом вивчення основ теоретичної соціології та наукових теорій, що сформувалися в ході еволюції соціального пізнання.</p>
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> – ознайомити з об'єктом, предметом, структурою соціологічного знання, функціями, методами та категоріями соціології як науки; – надати знання про закони функціонування та розвиток суспільства, базові структурні форми соціального в межах теорії соціального простору, структуру соціальних зв'язків та соціокультурні регулятори, соціальні явища й процеси; – розкрити зміст загальних соціологічних теорій; – навчити здобувачів вищої освіти аналізувати, раціонально та критично оцінювати соціально-політичні, соціально-економічні та соціально-культурні процеси; – соціальні особливості феномену війни, соціальні теорії феномену війни; гібридну війну: сутність і технології на прикладі воєнної агресії проти незалежної держави Україна; – сформувати знання про основні структурні елементи, загальні функції соціальних інститутів та роль базисних інституцій – людини, шлюбу, сім'ї, релігії, держави, власності, освіти, науки; – розширити знання про поняття, види та прояви девіантної поведінки та соціальні девіації під час війни; – надати спеціальні знання про гендер як соціальний конструкт; – розвинути уміння аналізувати та виділяти гендерні проблеми у сферах суспільного життя; – надати знання щодо формуванням та впровадженням національного механізму гендерної рівності; – розширити знання про міжнародні та національні документи, які складають законодавче підґрунтя гендерної рівності в

	<p>Україні;</p> <ul style="list-style-type: none"> – надати знання про структуру соціального партнерства та суспільства; – сформувані знання про форми участі громадськості в правоохоронній та правозахисній діяльності та форми організації партнерства правоохоронних органів та суспільства; – надати спеціальні знання про основні проблеми у взаємовідносинах поліції з населенням та шляхи встановлення партнерських стосунків з громадою; – розвинути у здобувачів вищої освіти уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції щодо механізмів функціонування соціополітичних систем, зміни політичних режимів та сутності світової політики в епоху глобалізації.
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	Кількість кредитів ECTS - 3 (загальний обсяг – 90 год.).
	З них:
	<ul style="list-style-type: none"> - аудиторна робота: 40 год. - самостійна робота: 50 год.
Форми та види проведення навчальних занять	<p>Форми навчання – денна.</p> <p>Види навчальних занять: лекції 20 год., семінарські заняття 20 год.</p>
Самостійна робота	Опрацювання рекомендованої літератури, підготовка реферату, тез доповідей до конференцій.
Індивідуальне завдання	Реферат, есе, презентації, контрольні роботи.
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання (ноутбук, проєктор, екран), комп'ютерне забезпечення з виходом в мережу Інтернет; Презентації – виконані в програмі MS PowerPoint, схеми / таблиці, візуальні розробки з тем навчальної дисципліни.
Мова викладання	Українська.
Контроль	<p>Поточний та підсумковий контроль.</p> <p>Поточний: опитування на семінарських заняттях; участь у дискусіях; підготовка та обговорення доповідей, рефератів; тестування; виконання самостійної роботи.</p> <p>Критерії оцінки поточного контролю викладач повідомляє на першому занятті та</p>

	перед кожними оцінюванням. Підсумковий контроль: залік.
Інтегральна компетентність, загальні компетентності (ЗК)	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні питання/ситуації у сфері права із поглибленим рівнем соціологічних знань та розумінням природи і змісту його основних соціально-правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин.</p> <p>ЗК-1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-6 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.</p> <p>ЗК-10 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Спеціальні компетентності (СК)	СК-4 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	
<p align="center">ТЕМА № 1. Соціологія наука про суспільство</p> <p>Виникнення й основні етапи розвитку соціологічної науки. Об'єкт та предмет соціології. Поняття «соціальне».</p> <p>Структура соціологічного знання: загальносоціологічні теорії, спеціальні та галузеві теорії та емпірична соціологія.</p> <p>Категоріально-понятійний апарат. Функції соціології. Зв'язок соціології з іншими соціогуманітарними науками.</p>	
<p align="center">ТЕМА № 2. Суспільство як соціальна система</p> <p>Типи та ознаки суспільств. Суспільство ризиків. Класифікація загроз.</p> <p>Основні підсистеми суспільства: економічна, соціальна, політична і культурна.</p>	

Соціальні зміни: сутність та види. Соціальні трансформація і глобалізація як індикатори соціальних змін.

Поняття соціального інституту. Механізм інституціоналізації. Загальні ознаки й структурні елементи соціального інституту. Види соціальних інститутів. Основні функції соціальних інститутів.

Місце та роль політичних інститутів у системі соціальних інституцій суспільства. Особливості політичних інститутів. Політичні інститути (держава, політичні партії, громадсько-політичні рухи тощо) як елементи політичної системи суспільства. Функціональна характеристика політичних інститутів суспільства.

ТЕМА № 3. Соціальна структура суспільства та соціальна стратифікація

Соціальна структура суспільства та її підструктури.

Класи та соціально-економічна нерівність. Економічні теорії класового розшарування.

Елементи етнічної структури українського суспільства, характеристика міжетнічних відносин. Рівні етнічності та генезис етнічної структури: суперетноси, (нації-держави), субетноси. Етнічна ідентичність та свідомості.

Гендерно-вікові групи. Трансформація гендерних відносин.

Професійна галузь. Особливості трудових відносин.

Сільські та міські спільноти, регіональні групи. Глобалізація і регіоналізація.

Соціальні групи як елемент соціальної структури суспільства.

Соціальна стратифікація. Соціальна нерівність та соціальна політика. Процес соціальної мобільності: види, канали, спрямованість і динаміка.

ТЕМА № 4. Особистість у системі соціальних зв'язків

Особистість: поняття, структура, функції особистості, її соціальний статус та соціальна роль. Соціальна типологія особистості.

Соціалізація людини: структура, механізми й етапи. Агенти соціалізації.

ТЕМА № 5. Девіація і соціальний контроль

Соціальні норми: поняття, загальні характеристики, основні види, функції.

Сутність і загальні ознаки соціальних відхилень. Типологія соціальних відхилень, форми девіантної поведінки. Загальні закономірності процесу формування та розвитку девіантної поведінки.

Проблема співвідношення біологічного, психологічного та соціального в генезі девіантної поведінки. Фізіологічні (антропологічні) (Ч. Ломброзо, Р. Шелдон) та психологічні (З. Фройд, А. Адлер, Д. Доллард) пояснення девіацій. Культурологічні теорії девіантності (Р. Клауорд, Л. Оулін, Т. Селлін.). Теорія диференційованої асоціації (Е. Сатерленд). Теорія культурного перенесення Г. Тарда. Теорія аномії (Е. Дюркгайм), теорія соціальної напруги та «ескалації цілей» (А. Коен, Р. Мертон), теорія стигматизації (Г. Беккер). Теорія конфлікту Р. Квінні. Поняття, суб'єкти та об'єкти соціального контролю.

Види соціального контролю: зовнішній, внутрішній, супутній, відволікаючий. Соціальна профілактика девіацій: сутність, види, напрями. Інформаційний, пропагандистський, медично-біологічний, комплексний методи

профілактики девіантної поведінки.

ТЕМА № 6. Гендер як соціальний конструкт

Змістовна сутність та ознаки поняття «гендер». Основні теоретичні конструкти гендеру. Співвідношення понять стать і гендер.

Стереотип: поняття, види, наслідки. Гендерні стереотипи в мові, ЗМІ та рекламі. Вплив гендерних стереотипів на формування особистості. Гендерні питання в українському суспільстві: стереотипи, виклики і перспективи змін.

Гендерна соціалізація: поняття та основні етапи.

Гендерна роль: поняття, зміст, рівні аналізу та ознаки. Маскулінність і фемініст. Гендерно-рольовий конфлікт.

Гендерна ідентичність: структура, види та розвиток гендерної ідентичності. Множинна гендерна ідентичність. Гендерні інверсії.

Тема 7. Міжнародні стандарти у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Міжнародно-правові документи з питань забезпечення гендерної рівності. Загальна декларація прав людини 1948 р. Конвенція про політичні права жінок 1952 р. Декларація про захист жінок і дітей у надзвичайних обставинах і в період збройних конфліктів 1974 р. Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. (CEDAW). Пекінська декларація та Платформи дій 1995 р. Декларація тисячоліття ООН 2000 р. Цілі сталого розвитку 2016-2030 (Порядок денний для сталого розвитку – 2030). Міжнародні норми та стандарти гендерної рівності у сфері праці Міжнародної організації праці (МОП). Конвенція № 100 «Про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності». Конвенція № 103 «Про охорону материнства». Конвенція № 111 «Про дискримінацію в галузі праці та занять». Конвенція № 122 «Про політику у сфері зайнятості». Конвенція № 156 «Про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками». Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 (2000), 1820 (2008), 1888 (2009), 1889 (2009), 1960 (2010), 2106 (2013), 2122 (2013), 2242 (2015), 2467 (2019) та 2493 (2019).

Тема 8. Гендерна політика: стандарти і практика

Зміст і основні напрями державної гендерної політики. Співвідношення понять «політика», «державна гендерна політика», «гендерна політика». Суб'єкти формування та реалізації державної гендерної політики. Гендерний підхід.

Гендерна рівність. Національні стандарти у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Конституція України. Закони України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного Плану з її реалізації на 2022-2024 роки.

Імплементация резолюції Ради безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» в законодавство України. Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року.

Указ Президента України про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року (Ціль 5 – забезпечення гендерної рівності, розширення прав і

можливостей усіх жінок і дівчат). Указ Президента України «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини».

План заходів з реалізації зобов'язань Уряду України, взятих в рамках міжнародної ініціативи «Партнерство Біарріц» з утвердження гендерної рівності.

ТЕМА № 9. Війна як соціальне явище: сутність і зміст

Війна як об'єкт вивчення соціології. Предмет соціології війни. Теорії війни в соціологічному дискурсі. Уявлення про війну мислителів стародавнього світу (Геракліт, Сун-цзи, Платон) доби Відродження (Н. Макіавеллі), Нового часу (К. фон Клаузевіц), у XIX – XX ст. (Е. Дюркгайм, К. Маркс, Г. Зіммель, П. Сорокін), сучасних українських дослідників (історика М. Лазаровича, соціологів І. Руценка, М. Требіна).

Війна як соціальний феномен. Соціальні особливості феномену війни. Складові частини військової загрози. Чинники воєнної небезпеки. Ресурсна база захисту від військової небезпеки.

Класифікація війн. Гібридна війна: сутність і технології на прикладі воєнної агресії проти незалежної держави Україна. Соціальні девіації під час війни.

ТЕМА № 10. Партнерство правоохоронних органів та суспільства.

Змістовна сутність та основні компоненти партнерства. Структура соціального партнерства та суспільства.

Організаційні засади впровадження «Community Policing» в правоохоронну діяльність. Зарубіжний досвід участі громадськості в правоохоронній та правозахисній діяльності. Форми організації партнерства правоохоронних органів та суспільства. Основні проблеми у взаємовідносинах поліції з населенням та шляхи встановлення партнерських стосунків з громадою.

Діалог: визначення, принципи, види, можливості. Використання діалогу для впровадження принципів community policing в Україні.

Програмні навчання (ПРН)	результати	ПРН3.Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.
		ПРН6.Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.
		ПРН8.Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.
Критерії дисципліни	оцінювання	Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

	Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, які отримані здобувачем протягом семестру, та балів, які набрані на підсумковому контролі (заліку).
--	---

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS		
Оцінка в балах та ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
A (90-100)	Відмінно «зараховано»	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
B (80-89)	Добре «зараховано»	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома - трьома незначними помилками.
C (75-79)		«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
D (65-74)	Задовільно «зараховано»	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані,

		більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
E (60-64)		«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
FX (21-59)	Незадовільно («не зараховано»)	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки.
F (1-20)		«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.
Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль		
Залік		
1. Поняття, предмет та об'єкт соціології.		
2. Співвідношення понять «суспільне» та «соціальне».		
3. Функції соціології.		
4. Взаємозв'язок соціології в системі соціально-гуманітарних наук.		
5. Основні рівні структури соціологічного знання.		
6. Ознаки та типологія суспільств.		
7. Основні риси індустріального суспільства.		
8. Характеристики постіндустріального суспільства.		
9. Поняття, види та критерії соціальної стратифікації.		
10. Основні підсистеми суспільства.		

11. Соціальна мобільність: поняття, типи та види.
12. Загальні ознаки й структурні елементи соціального інституту.
13. Місце та роль політичних інститутів у системі соціальних інституцій суспільства.
14. Елементи етнічної структури українського суспільства.
15. Підструктури соціальної структури суспільства.
16. Поняття «гендер». Основні теоретичні конструкти гендеру.
17. Стереотип: поняття, види, наслідки.
18. Гендерна роль: поняття, зміст, рівні аналізу та ознаки.
19. Гендерна ідентичність: структура, види та розвиток гендерної ідентичності.
20. Поняття гендерної сегрегації, її основні типи.
21. Вертикальна гендерна сегрегація.
22. Горизонтальна гендерна сегрегація.
23. Визначення поняття «Скляна стеля».
24. Визначення поняття «Липка підлога».
25. Назвіть основні напрями гендерної політики.
26. Як впроваджуються міжнародні стандарти гендерної рівності до національного законодавства?
27. Яке значення для конституційного регулювання основних прав і свобод громадян в Україні має Загальна декларація прав людини?
28. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності?
29. Основні положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.).
30. Основні положення Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».
31. Соціалізація людини: структура, механізми й етапи; характеристики політичної соціалізації.
32. Функції особистості, її соціальний статус та соціальна роль.
33. Сутність і загальні ознаки соціальних відхилень.
34. Типологія соціальних відхилень, форми девіантної поведінки.
35. Співвідношення біологічного, психологічного та соціального в генезі девіантної поведінки.
36. Теорія аномії (Е. Дюркгайм).
37. Соціальна профілактика девіацій: сутність, види, напрями.
38. Види соціального контролю: зовнішній, внутрішній, супутній, відволікаючий.
39. Урбанізація: поняття, характерні риси та стадії.
40. Теорії війни в соціологічному дискурсі.
41. Чинники воєнної небезпеки.
42. Класифікація війн.
43. Гібридна війна: сутність і технології.
44. Принципи партнерства поліції та населення.
45. Сутність концепції «Community Policing».
46. Основні моделі реалізації концепції «Community Policing» на практиці.

47. Сутність моделі налагодження партнерської взаємодії поліції і населення «Зупини злочинця».
48. Сутність моделі налагодження партнерської взаємодії поліції і населення «Запини та поговори».
49. Організаційні засади впровадження «Community Policing» в Україні.
50. Діалог: визначення, принципи, види, можливості.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Кузьменко Т. М. Соціологія : навчальний посібник / Т. М. Кузьменко. К. : ЦУЛ. – 2019. – 320 с.
2. Волович В. І. Соціологія : підручник / В. І. Волович. К. : ЦУЛ. – 2019. – 808 с.
3. Соціологія : навчальний посібник / За редакцією В. М. Пічі. – Львів : «Новий Світ-2000», 2020. – 277 с.
4. Соціологія : практикум для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Навчальний посібник / [Н. В. Бобро, О. В. Головка]; МВС України, Харків. нац.ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 112 с.
5. Козирєв М. П. Соціологія : підручник. – Львів : ЛьвДУВС, 2016. – 655 с.
6. Соціологія: навчальний посібник / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко – Київ : ДУТ, 2019. – 235 с.
7. Соціологія: основи загальної, спеціальних і галузевих теорій / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков, Ю. І. Яковенко. – 4-те вид. – Київ : Каравела, 2018. – 544 с.
8. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. І. Волович, М. І. Горлач, В. Г. Кремень та ін. – 6-те вид. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 808 с.
9. Карл фон Клаузевіц. Природа війни. – Харків : Vivat, 2018. – 416 с. [Електрон. ресурс]. – URL : <https://knigogo.com.ua/chitati-online/pryroda-vijny/>.
10. Конфлікти, що змінили світ / Наталя Іщенко (Гумба) та ін. ; Укр. ін-т майбутнього. Харків : Фоліо, 2020. – 184 с.
11. Лазарович М. Російсько-українська війна (2014–2017 роки) : корот. нарис. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2017. – 239 с.
12. Масова свідомість у зоні воєнного конфлікту на Донбасі : монографія / за ред. І. Ф. Кононова; ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». – Вінниця, ТОВ «ТВОРИ», 2018. – 230 с.
13. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія. – Київ : НІСД, 2019. – 560 с.
14. Рущенко І. П. Війна цивілізацій. Анатомія російсько-українського конфлікту. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2020. – 434 с.
15. Рущенко І. Методологічні і методичні питання виміру рівнів девіації в зоні проведення бойових дій // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. – Вип. 5 (302). – С. 71-91.
16. Світова гібридна війна: Український фронт. (під головн. ред. В. П. Горбуліна). – Київ : НІСД, 2017. – 496 с.
17. Сунь-цзи. Мистецтво війни. – Київ : Арій, 2015. – 128 с.
18. Українське суспільство в умовах війни: 2022 : кол. моногр. /

С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; [за ред. члена-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва]. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2022. – 410 с.

19. Цюрупа М. В. Основи сучасних політичних і правових знань: Навчальний посібник / Цюрупа М. В. – К. : Вадекс, 2020. – 274 с.

20. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам / Тамара Марценюк. – К. : Основи, 2017. – 256 с.

21. Конціцка Г. Фемінізм : ідеологія, теорія, практика (досвід Польщі та України) : монографія / Г. Конціцка. – Львів : ПАІС, 2016. – 210 с.

22. Гендерні відносини: архетип, стереотип, ідентичність. Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Пушонкової О. А., Шевченко З. В. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю., 2016. – 202 с.

23. Ворчакова І. Є. Гендерна політика : навч. пос. для студ. вузів III-IV рівнів акредитації / І. Є. Ворчакова. – Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, 2014. – 244 с.

24. Левченко К. Б. Гендерне тяжіння: виклики та рішення / Катерина Левченко. Харків: Фоліо, 2019. – 318 с.

15. Копіна О., Мірошник О., Сердюк О. ДIALOG поліції та громади як соціальна технологія впровадження принципів community policing у місцевій громаді : метод. рек. / О. П. Копіна, О. С. Мірошник, О. О. Сердюк; Фонд Місц. Демократії; Лаб. мир. рішень ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : [ХНУВС], 2018. – 124 с. [Електрон. ресурс]. Режим доступу : file:///C:/Users/User/Downloads/XH4THSumBZ8tJUoV4ar8Ix_cUJNpfQqb.pdf.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

26. Лукашевич М. П. Соціологія : загальний курс: навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. – К. : Каравела, 2018. – 407 с.

27. Історія соціологічної думки : навчальний енциклопедичний словник-довідник / за наук. ред. В. М. Пічі [Н. В. Коваліско, В. М. Онищук, Н. М. Цимбалюк та ін.]. – Львів : «Новий Світ–2000», 2020. – 687 с.

25. Соціологія: терміни і поняття: навчальний словник-довідник/ За загальної редакцією В. М. Пічі [Н. В. Ковалісько, Ю. Ф. Пачковський, О. І. Пташник-Сердюк та ін.]. – Львів : «Новий Світ–2000», 2020. – 658 с.

28. Рожанська Н. В. Загальна соціологічна теорія : Навчальний посібник / Н. В. Рожанська, О. М. Дрожанова, О. А. Онофрійчук. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. П. Могили, 2017. – 336 с.

29. Сапелкіна О. В. Емпірична соціологія : курс лекцій / О. В. Сапелкіна, Г. І. Чепурко. – Львів : Простір-М, 2018. – 268с.

30. Соціологія: теорії середнього рівня: навч. посібн. / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й. Черниш та ін.]. – Київ : «Каравела», 2020. – 356 с.

31. Теоретико-прикладні основи гендерних досліджень: навчальний посібник. / Акбаш К. С., Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я. – Кропивницький : Видавець – Лисенко В. Ф., 2019. – 340 с.

32. Історія соціологічної думки : навчальний енциклопедичний словник-довідник / за наук. ред. В. М. Пічі [Н. В. Коваліско, В. М. Онищук, Н. М.

Цимбалюк та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2020. – 687 с.

33. Соціологія: терміни і поняття: навчальний словник-довідник/ За загальної редакцією В. М. Пічі [Н. В. Ковалісько, Ю. Ф. Пачковський, О. І. Пташник-Середюк та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2020. – 658 с.

34. Балікар Е. Марксизм і війна // Журнал соціальної критики «Спільне».- 23.09.2014. [Електрон. ресурс]. – URL : <https://commons.com.ua/uk/marksizm-i-vijna/>.

35. Гібридна війна Росії проти України після Революції гідності : монографія / Микола Дорошко та ін. ; наук. ред. Миколи Дорошка і Валентина Балюка ; Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка, Центр Схід. Європи і ф-т політології Ун-ту Марії Кюрі-Склодовської в Любліні. Київ : Ніка-Центр, 2018. – 279 с.

36. Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії : монографія / О. В. Акульшин та ін. ; Нац. акад. СБУ, Ін-т філології Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ : Нац. акад. СБУ, 2018. – 235 с.

37. Головка О. Війна і мир у науковій спадщині Питирима Сорокіна // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. XI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 9 груд. 2022 р.). – Вінниця, 2022. – С. 207-210.

38. Єнін М., Мельниченко А., Мельник Л. Гібридна війна як різновид соціально-політичних конфліктів : сутність, технології, домінуючі дискурси // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2019. № 25. – С. 102-112.

39. Російсько-українська війна. Ч. 1: Неоголошена війна (20 лютого 2014 – 24 лютого 2022) : рекомендаційний показник / уклад. Ю. І. Левченко; Міністерство освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Наукова бібліотека. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. – 149 с. [Електронне видання]. – URL : <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/38190/Rosiisko-ukrainska%20viina.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

40. Рущенко І. Соціологія на війні // Український соціологічний журнал. – 2017. – Вип. № 1-2. – С. 43 – 52.

41. Стельмах П. Націоналізм і транснаціональний раціоналізм Георга Зиммеля // Універсум історії та археології, 2020. – Вип. № 3 (28). - С. 139-149.

42. Токар П. Соціологія війни: дослідження та оцінки // Соціологія і публіцистика : Збірник наукових праць Ужгородського національного університету, 2022. – Вип. 2 (26). – С. 184 – 200.

43. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України / Олена Волобуєва, Алла В'яткіна, Світлана Ганаба та ін. Київ: ФОП Клименко Ю. Я., 2021. – 292 с. [Електрон. ресурс]. Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/news/pidgotovleno-metodichni-rekomendaciyi-z-integraciyi-gendernih-pidhodiv-u-sistemu-pidgotovki-fahivciv-dlya-sektoru-bezpeki-i-oboroni-ukrayini>.

44. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців сектору безпеки/Колектив авторок : Ковальчук Л.Г., канд. пед. н., Козуб Л. І., Левченко К. Б., докт. юрид. н., проф., Легенька М. М., Суслова О. І. – Київ, 2017. – 264 с. [Електрон. ресурс]. Режим доступу :

<https://www.osce.org/files/f/documents/5/3/386423.pdf>.

45. Ahad Md A.R. Human Activity Recognition Challenge / Ahad Md A.R., Lago P., Inoue S. (Eds.) – New York : Springer, 2021. – 133 p

46. Cowles E. L. An Introduction to Survey Research / Cowles Ernest L., Nelson Edward. – 2nd Ed. – New Jersey : Business Expert Press, 2019. – 118 p

47. Ferris K. The Real World: An Introduction to Sociology. / K. Ferris, J. Stein. – 6th ed. – New 13 York: W. W. Norton & Company, 2018. – 505 p.

48. Lavrakas P. et al. (Eds.) Experimental Methods in Survey Research: Techniques that Combine Random Sampling with Random Assignment – New York: Wiley, 2019. – 525 p.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ

49. Воєнна доктрина України 2015 р. затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 555/2015. [Електронний варіант]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0016525-15#Text>; <https://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443>.

50. Закон України «Про Збройні Сили України», остання редакція [№ 1934-XII від 23.03.2023](#). [Електронний варіант]. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text>.

51. Закон України «Про оборону України», остання редакція [№ 1932-XII від 15.04.2023](#). [Електронний варіант]. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.

52. Закон України «Про правовий режим воєнного стану», остання редакція [№ 389-VIII від 03.08.2023](#). [Електронний варіант]. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

53. [Указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні»](#) // [Указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні»](#), остання редакція від 17.08.2023 року № 451/2023. [Електронний варіант]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.

54. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>.

55. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

56. Резолюція Ради Безпеки ООН «Жінки, мир, безпека» до 2020 року. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <http://resolution.tilda.ws/>

57. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Відповідальність за скоєння гендерно-обумовленого насильства. [Електрон. ресурс]. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

58. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р. № 2222-IV. – К., 2006. – 124 с. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

59. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207.

60. Загальні рекомендації № 30 до Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу // <https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%82%D1%83-%D0%9E%D0%9E%D0%9D.pdf>.

61. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004/ed19900101.

62. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська Конвенція). – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу // <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU11251?an=12>.

63. Міжнародний кримінальний суд та Римський статут кримінального суду. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588

64. Міжнародний протокол документування сексуального насильства. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу // <http://www.wicc.net.ua/post/m-zhnarodnii-protokol-z-dokumentuvannya-ta-rozsl-duvannya-seksual-nogo-nasil-stva-v-umovah-konfl-ktu>.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Онлайн-бібліотеки

65. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – [Електрон. ресурс]. – URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.

66. Кафедра соціальних та економічних дисциплін ХНУВС. – [Електрон. ресурс]. – URL : <http://www.sociology.kpi.ua/literature>.

67. Бібліотека ХНУВС. – [Електрон. ресурс]. – URL : <http://univd.edu.ua/>.

68. Методичні матеріали з дисципліни «Соціологія» на інформаційному бібліотечному порталі ХНУВС. – [Електрон. ресурс]. – URL : <http://nm2.univd.edu.ua/discipline/91173>.

Онлайн-курси та проєкти

69. Онлайн-курси України та світу. – [Електрон. ресурс]. – URL : <https://prometheus.org.ua/>.

70. «Жінки – це 50% успіху України». – [Електрон. ресурс]. – URL : <http://50vidsotkiv.org.ua>.

71. «Жінки у політиці». – [Електрон. ресурс]. – URL : <http://www.womeninpolitics.org.ua/>.